

Metadata moet weer sexy worden

Waarom we in de toekomst als openbaar bibliotheeknetwerk gezamenlijk willen kunnen blijven catalogiseren.

Versie	Datum	Auteur	Aanpassingen
0.1	16-9-2024	Werkgroep ¹	Initiële versie
0.2	20-9-2024		Wijzigingen n.a.v. bespreking Lieke en Franziska
1.0	26-9-2024		Aanpassingen n.a.v. bespreking Ronde Tafel

Deze visie geeft richting aan de vervangingsstrategie GGC voor het openbaar bibliotheeknetwerk. Door te investeren in een gebruikersgerichte, innovatieve en samenwerkingsgerichte aanpak van de productie en het beheer van metadata, versterken we de positie van bibliotheken als moderne openbare kenniscentra nu en in de toekomst.

In een tijdperk waarin informatie exponentieel groeit en technologie onze levens voortdurend transformeert, bevinden bibliotheken zich op het snijvlak van innovatie en traditie. Metadata is hierbij niet slechts een technisch detail, maar een belangrijke basis waarop we onze relevantie, impact en waarde bouwen in een snel veranderende wereld.

Visie

Het gedachtengoed rondom gezamenlijk catalogiseren dat eind vorige eeuw in de bibliotheekwereld vorm kreeg toen de catalogus en het catalogiseren geautomatiseerd werd, is nog altijd relevant, alleen is de huidige uitwerking niet meer goed passend bij de behoeftes. Met name de techniek, de gehanteerde standaarden en de kwaliteitsbewaking passen niet meer.

De behoefte om binnen de openbare bibliotheeksector gezamenlijk en efficiënt metadata te produceren bestaat nog steeds, maar nu we het GGC gaan vervangen is het goed om na te denken waar we dan naartoe willen en waarom.

We zien een toekomst waarin openbare bibliotheken gezamenlijk een dynamisch, gebruikersgericht en technologisch vooruitstrevend metadata-ecosysteem exploiteren. Dit systeem:

- Maakt efficiënte toegang tot, en het ontdekken van, informatie mogelijk;
- Stimuleert samenwerking en bevordert innovatie;
- Betreft zowel professionals als de omgevingen van de lokale bibliotheken (communities) bij het metadateren;
- Maakt effectiever gebruik van middelen, bespaart kosten en verhoogt de kwaliteit van de output;
- Is duurzaam en voorbereid op de toekomst.

¹ De werkgroep bestaat uit Niels Bogaard, Daniel Boers, Fons Verhoef, Mirjam de Natris en Johan Hoenink.

Een onderdeel van onze visie is dat veranderingen stapsgewijs worden doorgevoerd. De eerste stap is om samen als OB-veld de volgende onderwerpen uit te werken:

- Veranderplan
- Metadatabeleid (gereed, verwijzing toevoegen naar BiebtotBieb-omgeving)
- Architectuur (waaronder aanscherping Cobra)
- Governance
- Benodigde ondersteuning in mensen en middelen

Om de realisatie van onze visie richting te geven, hebben we de volgende strategische uitgangspunten geformuleerd:

1. Gebruikersgerichte metadata. Omdat de behoeften en verwachtingen van de verschillende groepen gebruikers centraal staan in de dienstverlening van het openbaar bibliotheeknetwerk.

- Personalisatie en relevantie: ontwikkelen van metadata-structuren die gepersonaliseerde en contextuele zoekresultaten mogelijk maken, afgestemd op de individuele behoeften van (eind-) gebruikers.
- Toegankelijkheid en inclusie: zorgdragen voor metadata die rekening houdt met diverse gebruikersgroepen, inclusief mensen met beperkingen en verschillende taal- en culturele achtergronden.
- Doelgerichte metadata voor taken als bibliotheekindeling, collectiebeheer, ontdekken, etc.

2. Samenwerking. Omdat samenwerking onze capaciteit versterkt om uitdagingen aan te gaan en kansen te benutten. Door gezamenlijk te werken, kunnen we efficiënter omgaan met middelen en expertise delen.

- Gezamenlijk metadateren: bibliotheken blijven samenwerken in een gedeelde catalogiseeromgeving, waarbij ze gezamenlijke inspanning leveren in metadata-productie en -beheer.
- Co-creatie: faciliteren van bijdragen van communities en experts in het metadateren van specialistische en niche-onderwerpen, waardoor de rijkdom en diversiteit van onze collecties wordt vergroot.
- Een trusted partner worden voor auteurs en uitgeverijen zodat we kunnen beschikken over de bronbestanden die benodigd zijn voor onze werkzaamheden.
- Open en flexibele toegang tot metadata met een transparant beheers beleid.

3. Technologische innovatie. Omdat technologische vooruitgang nieuwe mogelijkheden biedt om onze diensten te verbeteren en efficiënter te werken. Innovatie is essentieel om aan de verwachtingen van moderne gebruikers te blijven voldoen.

- Implementatie van linked data en semantisch web: verbeteren van interoperabiliteit en vindbaarheid door metadata te koppelen aan het semantische web en gebruik te maken van linked data-principes.

- Toepassen van geavanceerde technologieën voor automatische metadata-generatie, collectie-analyse en verbetering van zoekfunctionaliteiten.
- Faciliteren van samenwerking (integratie) met andere systemen en oplossingen.

4. Standaardisatie en interoperabiliteit. Omdat standaardisatie cruciaal is voor consistente kwaliteit en het mogelijk maakt om efficiënt samen te werken en informatie uit te wisselen met andere systemen en organisaties.

- Adoptie van internationale standaarden: implementeren van metadata-standaarden om consistente en uitwisselbare data te garanderen.
- Ontwikkelen en toepassen van (standaard-)interfaces voor naadloze integratie met externe systemen en partners, wat samenwerking en innovatie bevordert.
- Vormgeven van de standaarden conform de normen en waarden van de bibliotheeksector. We nemen hier als sector zelf de regie in de keuzes die we maken en de wijze waarop we dat vormgeven conform het Public Spaces gedachtengoed.

5. Duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Omdat investeren in duurzame en flexibele oplossingen ervoor zorgt dat onze systemen en processen mee kunnen evolueren met toekomstige ontwikkelingen zonder grote herinvesteringen.

- Flexibele architectuur: ontwerpen van een schaalbaar en modulair systeem dat eenvoudig kan worden aangepast aan toekomstige ontwikkelingen en groeiende datasets.
- Beveiliging en privacy: waarborgen van de integriteit en veiligheid van metadata, met inachtneming van privacywetgeving.
- Transparant in het gebruik van natuurlijke en menselijke hulpbronnen. Op een verantwoorde wijze de natuurlijke en menselijke maat blijven meenemen.

6. Ethiek. Omdat we door ethische principes te integreren in ons ecosysteem een verantwoordelijke en duurzame band met onze gebruikers en de maatschappij creëren.

- Transparantie bieden over onze technologische praktijken, waardoor gebruikers meer controle en begrip hebben.
- Een inclusieve en rechtvaardige informatiemaatschappij bevorderen door rekening te houden met de diversiteit en complexiteit van de wereld waarin we opereren.